

9. Словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/publika>.
10. Цивільний процесуальний кодекс України 1963 р. Цивільний процесуальний кодекс України 2004 р. – К. : Істина, 2004. – 280 с.
11. Правила поведінки громадян у суді : затверджено головою Іванівського районного суду Херсонської області від 16 березня 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://iv.ks.court.gov.ua/sud2111/grom/gromprav>.
12. Ухвала Луцького міськрайонного суду Волинської області від 15 травня 2012 р. в цивільній справі № 2-3596/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/24447582>.
13. Праскова С.В. Теоретические основы гласности правосудия : дис. ... к. ю. н. : спец. 12.00.01 / С.В. Праскова. – М., 2004. – 214 с.
14. Ярош Г.М. Новая Конституция СССР и принцип гласности правосудия / Г.М. Ярош // Развитие науки и практики уголовного судопроизводства в свете требований Конституции СССР. – М. : Изд-во Всесоюз. ин-та по изуч. причин и разраб. мер предупреждения преступности, 1978. – С. 74–77.

УДК 341.932.3:341.217(4)

СИСТЕМА КОЛІЗІЙНИХ НОРМ РИМУ IV: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ РЕГЛАМЕНТУ (ЄС) № 650/2012

CHOICE-OF-LAW RULES SYSTEM IN ROME IV: GENERAL PROVISIONS OF THE REGULATION (EU) № 650/2012

Слабошпицька У.О.,
*аспірант кафедри міжнародного приватного права
Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

У статті досліджено основні положення Регламенту ЄС № 650/2012 від 4 липня 2012 року. Проаналізовано систему колізійних норм, які визначають право, що підлягає застосуванню до спадкування. Вивчено норми, які закріплюють правила визначення юрисдикції компетентних органів у сфері прийняття рішень щодо спадкування.

Ключові слова: спадкування, регламент ЄС № 650/2012, колізійна норма, застосовне право, звичайне місце проживання.

В статье исследованы основные положения Регламента ЕС №650/2012 от 4 июля 2012 года. Проанализирована система коллизионных норм, которые определяют право, подлежащее применению к наследованию. Изучены нормы, которые закрепляют правила определения юрисдикции компетентных органов в сфере принятия решений относительно наследования.

Ключевые слова: наследование, регламент ЕС № 650/2012, коллизионная норма, применимое право, обычное место проживания.

Article analyses the general provisions of the Regulation (EU) № 650/2012 of July 4, 2012. The system of choice-of-law rules that determine the law applicable to the succession was analyzed. The provisions which set out the rules of jurisdiction for the competent authorities in succession decision making were researched.

Key words: succession, Regulation (EU) № 650/2012, choice-of-law rule, applicable law, habitual residence.

Постановка проблеми. Постійно зростаюча еміграційна мобільність громадян у Європейському Союзі породжує широкий спектр юридичних питань. Серед них одним із ключових є питання транскордонного спадкування, оскільки різноманітність підходів до правового регулювання спадкових відносин у країнах ЄС суттєво ускладнює процес реалізації спадкових прав. Зокрема, як свідчать офіційні дані, понад 450 000 європейських сімей щороку мають справу із міжнародним спадкуванням [1]. Безперечно, така ситуація не могла залишитися поза увагою європейського законодавця. Як наслідок, 4 липня 2012 року було прийнято Регламент ЄС № 650/2012 «Про компетенцію, застосовуване право, визнання і виконання рішень, прийняття і виконання автентичних документів з питань спадкування, а також про створення Європейського свідоцтва про спадкування» (далі – Регламент) [2]. І хоча його розробка і по-

годження тривали багато років, без перебільшення можна стверджувати, що цей правовий акт є революційним кроком у сфері правової регламентації спадкових відносин на теренах ЄС.

Враховуючи викладене, дослідження основних положень Регламенту є актуальним і становить значний інтерес для теорії і практики, особливо у контексті реалізації пріоритетної мети зовнішньої політики України – інтеграція в європейський політичний, економічний та правовий простір.

Стан дослідження. Колізійні та матеріально-правові норми Регламенту ЄС № 650/2012 розглядали у своїх роботах такі науковці і правники, як М. Полларолі, Б. Гесс, Кр. Маріотіні, А. Деваукс, А. Бономі, П. Ваутелета, К. Хертел, Дж. Клаймшміт, В. Кисіль, Т. Калініченко. Поряд з тим варто констатувати про відсутність, особливо у вітчизняній правовій науці, робіт, присвячених комплексному вивченню при-

писів Регламенту ЄС № 650/2012. У зв'язку із цим **метою** статті є проведення комплексного наукового дослідження основних положень Регламенту ЄС № 650/2012.

Виклад основного матеріалу. Регламент складається із семи глав. Перша – окреслює сферу дії Регламенту та надає тлумачення понять, які вживаються у ньому. Друга глава закріплює правила визначення юрисдикції судів виносити рішення у спадкових справах. Третя – встановлює колізійні норми, які визначають право, що повинно застосовуватись для регулювання спадкових відносин і форми заповідальних розпоряджень. Четверта глава закріплює умови і порядок визнання та виконання рішень у сфері спадкування, які були винесені в різних країнах ЄС. П'ята глава містить положення про те, що кожний автентичний документ у сфері спадкування, запроваджений у будь-якій з держав-членів ЄС, має такі самі доказові наслідки в іншій державі ЄС, які він має у державі свого походження, або найбільш прирівняні до них наслідки, за умови, що це абсолютно сумісно з публічним порядком. Шоста глава присвячена Європейському свідоцтву про спадкування. Сьома глава визначає порядок набрання Регламентом чинності, а також окреслює його зв'язок з існуючими міжнародними конвенціями.

За своїм статусом міжнародний документ є нормативним актом прямої дії, а, отже, його положення підлягають безпосередньому застосуванню на території країн-учасниць поряд з нормами їх національного законодавства [3, с. 363]. Разом з тим варто підкреслити, що деякі країни ЄС – Данія (пункт 83 преамбули Регламенту), Сполучене Королівство (United Kingdom) та Ірландія (пункт 83 преамбули Регламенту) – відмовилися від прийняття даного Регламенту. За таких умов, на думку Н. Моруна, процес уніфікації не має універсального характеру [4].

Метою Регламенту є спрощення процедури так званого «транскордонного» спадкування. Ця позиція відображає насамперед прагнення Європи до повного врегулювання та уніфікації спадкових відносин в нормах міжнародного права, зокрема в європейському праві [5]. Саме тому один із ключових блоків Регламенту складають положення, що визначають право, яке підлягає застосуванню до спадкування в цілому. При цьому в якості основної колізійної норми уніфікований акт використовує прив'язку до закону держави, у якій спадкодавець мав звичайне місце проживання (*habitual residence*) на момент своєї смерті (стаття 21 Регламенту). Разом з тим аналізований уніфікований акт не надає тлумачення категорії «звичайне місце проживання» та не встановлює чітких критеріїв для його визначення (таких, як мінімальний строк проживання у країні, наявність житла тощо). Натомість з'ясування цього питання Регламент відносить до компетенції органу, який займається питаннями спадкування. Цей орган повинен здійснити повну оцінку обставин життя померлого, зокрема проаналізувати тривалість, регулярність, причини та умови його перебування у відповідній державі, за результатами чого визначити

його звичайне місце проживання на момент смерті (п. 23 преамбули Регламенту).

Варто зазначити, що термін «*habitual residence*» не є новим для джерел права ЄС. Ця формула прикріплення набула поширення та укорінилась у нормотворчій практиці ЄС під впливом Гаазької конференції з міжнародного приватного права, і, станом на сьогодні, застосовується не тільки як основна чи допоміжна прив'язка в сфері приватного права (Регламенти Рим I, Рим II, Рим III, Регламент № 2201/2003 від 27.11.2003 року, Регламент № 4/2009 від 18.12.2008 року), а також як певний зв'язуючий фактор у сфері публічного права, зокрема, у питаннях координації соціального забезпечення, Європейського ордеру на арешт, *Staff Regulations* [6].

І хоча використання прив'язки «звичайне місце проживання» в цілому відповідає нормотворчій практиці ЄС, на наш погляд, відсутність єдиних правил для його встановлення може призвести до неоднакових підходів і різноманітної судової практики під час реалізації положень Регламенту. В аспекті цього доцільно відзначити, що Суд ЄС вже неодноразово розглядав справи, у яких вивчав питання звичайного місця проживання. Так, у справі № C-497/10 PPU, досліджуючи вказану проблематику у контексті реалізації положень Регламенту ЄС № 2201/2003 від 27 листопада 2003 року «Про юрисдикцію, визнання та виконання судових рішень у сімейних справах і у справах батьківської відповідальності», суд ЄС зазначив, що «*habitual residence*» дитини має тлумачитись як місце, що відображає певну ступінь інтеграції дитини у соціальне та сімейне середовище. З цієї метою, на думку суду, необхідно враховувати тривалість, регулярність, умови і причини перебування дитини на території певної держави, а також вік дитини, сімейні і соціальні зв'язки як батьків, так і дитини з відповідною країною [7].

Аналогічного висновку дійшов суд і у справі № C-523/07 з єдиним уточненням, що до уваги також необхідно брати місце, де дитина відвідує навчальний заклад та якою мовою вона спілкується [8].

В іншій справі № C-452/93 Р суд ЄС зазначив, що звичайним місцем проживання є місце, де було створено постійний центр інтересів особи із намірами надати цьому місцю перебування тривалого характеру [9].

Таким чином, судова практика в цілому сходиться на позиції, що при встановленні «*habitual residence*» необхідно враховувати обставини кожної конкретної справи, аналіз яких дасть можливість виявити сталій зв'язок особи із відповідною державою.

Як виняток із загального правила, коли з аналізу усіх обставин справи чітко вбачається, що на час смерті спадкодавець був явно тісніше пов'язаний з іншою державою, аніж з тією, в якій він мав звичайне місце проживання, правом, що застосовується до спадкування, є право цієї іншої держави (частина 2 статті 21 Регламенту). Отже, Регламент передбачає можливість використання такої колізійної прив'язки як «*lex connectionis fermitatis*». Однак, як і у випадку із основною колізійною нормою, аналізований доку-

мент не розкриває чітких критеріїв, за яких можна визначити державу, з якою померлий мав найбільш тісний зв'язок.

Поряд із зазначеними вище імперативними положеннями, стаття 22 аналізованого акту закріплює право для особи самостійно обрати спадковий закон, яким регулюватимуться правовідносини спадкування. Однак така свобода суттєво обмежена: уніфікований акт дозволяє у якості застосованого права обрати лише закон держави громадянства на час здійснення вибору або на час смерті. Особа, яка має більше, ніж одне громадянство, може обрати право будь-якої з держав, громадянином якої вона є.

Використання «*lex patriae*», на нашу думку, є виправданим з точки зору забезпечення зв'язку між померлим і обраним правом, а також робить спадкове правонаступництво для особи заздалегідь передбачуваним. Вибір права може бути здійснений двома способами: 1) за допомогою заяви, вчиненої у формі заповідального розпорядження; 2) шляхом посилення у заповіті або спадковій угоді на конкретні положення закону держави громадянства. При цьому, матеріальна чинність акту, в силу якого було зроблено такий вибір, регулюється обраним правом (частина 3 статті 22 Регламенту).

Варто підкреслити, що застосовуване право регулює достатньо широкий спектр правовідносин у сфері спадкового правонаступництва, включаючи такі специфічні складові як: управління спадковою масою, погашення боргів спадкодавця тощо. Зазначений висновок впливає із змісту статті 23 Регламенту.

Аналізований акт закріплює моністичний підхід до регулювання спадкування [10, с. 15]. Це означає, що право, яке було визначено на підставі колізійних прив'язок, застосовується до всієї спадщини, незалежно від місцезнаходження її складових елементів, виду та інших характеристик. На наш погляд, це є позитивним аспектом уніфікованого акту, оскільки дозволяє уникнути фрагментації спадщини та забезпечує її цілісність, а також суттєво полегшує сам процес успадкування. Разом з тим з цього правила є одне виключення. Воно стосується тих країн, законодавство яких містить спеціальні норми, які з економічних, сімейних або соціальних міркувань встановлюють особливий порядок і обмеження стосовно спадкування окремих видів нерухомого майна, а також цілісних майнових комплексів і підприємств. У цьому випадку, такі спеціальні норми мають пріоритет у застосуванні перед положеннями законодавства, яке було визначено як компетентне, відповідно до вимог Регламенту (стаття 30 Регламенту).

Крім того, право, визначене на підставі Регламенту, застосовується незалежно від того, чи є воно правом будь-якої з держав – членів ЄС (стаття 20). Зазначене підкреслює універсальний характер Регламенту.

Наступну групу складають колізійні норми, які регламентують формальну чинність заповідальних розпоряджень (заповітів та спільних заповітів), а також спадкових угод. У контексті цього, слід відзначити, що уніфікований акт закріплює систему

альтернативних колізійних прив'язок. Так, згідно із статтею 27 Регламенту, заповідальне розпорядження (спадкова угода) складене у письмовій формі є дійсним з точки зору його форми, якщо остання узгоджується з відповідним правом:

а) держави, в якій було складено заповідальне розпорядження чи укладено спадкову угоду;

б) країни, громадянином якої є спадкодавець або хоча б одна із осіб, спадщини якої стосується спадкова угода;

в) держави, в якій спадкодавець або хоча б одна із осіб, спадщини якої стосується спадкова угода, мають свій дім;

г) країни, в якій спадкодавець або хоча б одна із осіб, спадщини якої стосується спадкова угода, мають своє звичайне місце проживання, або

г) тією мірою, якою воно стосується нерухомої власності, – держави, в якій розміщена така власність.

При цьому дім, громадянство, звичайне місце проживання може визначатися або на момент складання заповідального розпорядження (укладення спадкової угоди) або на час смерті.

Тобто у питаннях регулювання форми заповідальних розпоряджень положення Регламенту майже у повному обсязі кореспондуються із приписами Гаазької конвенції 1961 року про колізії законів, які стосуються форми заповітів. Більш того, згідно із прикінцевими положеннями Регламенту, держави, які є договірними сторонами Гаазької Конвенції 1961 року, продовжують застосовувати її положення замість зазначених вище колізійних приписів у частині формальної чинності заповітів та спільних заповітів.

Безперечно, означений факт цілком задовольняє принцип «*favor testamenti*», і спрямований на забезпечення максимальної дійсності заповідальних розпоряджень в європейському просторі. Крім того, впровадження «гнучкої» системи колізійних прив'язок у повній мірі відповідає останнім тенденціям міжнародного приватного права з регулювання правовідносин, ускладнених іноземним елементом.

Окремий блок становлять норми, які закріплюють правила визначення юрисдикції компетентних органів у сфері прийняття рішень щодо спадкування. У контексті цього, перш за все, слід відзначити, що у Регламенті замість «компетентного органу» використовується термін «суд», під яким розуміється будь-який судовий орган та всі інші органи й професійні юристи, наділені компетенцією у справах щодо спадкування, і виконують судові функції або діють на виконання повноважень, делегованих будь-яким судовим органом, або діють під контролем будь-якого судового органу, за умови що: а) такі інші органи й професійні юристи гарантують неупередженість та право всіх сторін бути почутими; б) їх рішення згідно з правом держави-члена, в якій вони функціонують, можуть стати предметом апеляції чи перегляду з боку будь-якого судового органу, а також мають силу і наслідки, аналогічні до тих, що їх має судові рішення (частина 2 статті 3).

На нашу думку, використання такого широкого значення пов'язано із тим, щоб дією Регламенту охопити не лише суди, але також і нотаріусів та реєстраційні служби, які у деяких країнах ЄС в справах щодо спадкування виконують судові функції. Разом з тим, термін «суд» не поширюється на тих суб'єктів, які в силу національного законодавства не виконують судових функцій (п.20 преамбули Регламенту). А, отже, ці суб'єкти не зв'язані юрисдикційними правилами, які встановлені аналізованим актом.

Варто зазначити, що згідно із основною нормою прийняття рішень щодо спадкування належить до юрисдикції суду держави-члена, в якій померлий мав своє звичайне місце проживання на час смерті (стаття 4 Регламенту). Разом з тим, якщо спадкодавець у якості застосовного права обрав закон будь-якої з країн-членів, громадянином якої він є, спадкоємці можуть укласти угоду про те, що суд цієї держави матиме виключну юрисдикцію виносити рішення у будь-якому питанні щодо спадкування (стаття 5 Регламенту). Така угода повинна бути укладена у письмовій формі і підписана особами, яких вона стосується. Крім того, коли право, обране померлим для регулювання питань його спадкування, є правом будь-якої з держав-членів, суд, який розглядає справу, може, за клопотанням однієї зі сторін провадження, відмовитися від своєї юрисдикції на користь суду країни обраного права (стаття 6 Регламенту).

З огляду на викладене, можна зробити висновок, що колізійні положення Регламенту розроблені таким чином, щоб орган, який здійснює провадження у спадковій справі, застосовував, переважно, право своєї держави. Безперечно, це є позитивним аспектом, оскільки суттєво зменшує можливість помилки при застосуванні спадкового закону.

Поряд із основними Регламент закріплює і додаткові правила визначення юрисдикції судів по вирішенню питань спадкового правонаступництва. Так, коли звичайне місце проживання померлого на час смерті не розташоване у жодній державі ЄС, юрисдикцією виносити рішення у справі про спадкування наділяється суд країни – члена ЄС, у якій розміщено частину спадкового майна, але за умови що: померлий був громадянином цієї держави ЄС на час смерті, або у цій державі було попереднє звичайне місце проживання померлого, але за умови, що на час судового розгляду з моменту зміни цього місця проживання пройшло не більше п'яти років (частина 1 статті 10 Регламенту).

Більш того, навіть коли жоден із судів жодної з держав – членів ЄС не наділений юрисдикцією відповідно до зазначених вище приписів, суди держави-члена, в яких розміщено частину спадкового майна, все одно мають право виносити рішення щодо таких активів (частина 2 статті 10 Регламенту).

Інше додаткове правило спрямоване на забезпечення *forum necessitatis* і регулює виняткові випадки, коли провадження у справі про спадкування не може бути розпочате або проведене у державі, яка не є членом ЄС, з об'єктивних причин (наприклад, через війну чи надзвичайні події). За таких умов

правом прийняти рішення у справі наділяється суд тієї держави ЄС, з якою ця справа достатньою мірою пов'язана (стаття 11 Регламенту).

Таким чином, з огляду на викладене вище, можна дійти висновку, що Регламент закріплює комплекс як основних, так і додаткових правових положень для визначення юрисдикції суду з винесення рішень у справах про спадкування. Для цього використовується система ієрархічних правил, послідовне застосування яких дозволяє чітко встановити юрисдикцію суду по вирішенню кожної конкретної спадкової справи.

Не менш важливим для спрощення процесу успадкування на території ЄС є питання визнання рішень у сфері спадкування, які були винесені в різних країнах ЄС судами або іншими компетентними органами. Саме тому відповідні норми знайшли своє закріплення у главі IV Регламенту. При цьому уніфікований акт закріплює виключний перелік підстав, за наявності яких відповідне рішення у сфері спадкування не може бути визнано. Такими підставами є: якщо визнання рішення є абсолютно несумісним з *ordre public* держави, в якій вимагається таке визнання; якщо рішення було винесено при відсутності відповідача, якому не був вручений документ про порушення провадження у справі, у строк та спосіб, прийнятні для того, щоб він мав можливість організувати свій захист (за умови, що відповідач не оскаржив відповідне рішення, маючи можливість це зробити); якщо це рішення суперечить рішенню, винесеному у справі між тими самими сторонами у державі, в якій вимагається його визнання; якщо це рішення суперечить рішенню, винесеному раніше в іншій державі – члені ЄС або в третій державі, у справі між тими самими сторонами і з тих самих підстав, за умови, що рішення, винесене раніше, задовольняє умови, необхідні для його визнання (стаття 40 Регламенту).

Крім того, з метою врахування різних правових систем і національних традицій кожної країни ЄС у сфері регулювання спадкового правонаступництва, аналізований уніфікований акт гарантує прийняття і можливість забезпечення виконання в усіх державах, на які розповсюджується просторова дія Регламенту, автентичних документів, складених в інших країнах ЄС у справах щодо спадкування. При цьому достовірність кожного такого документа презюмується, а якщо будь-яка заінтересована сторона не погоджується із цим, вона має право оспорити його достовірність у компетентному суді держави-походження відповідного офіційного документа, згідно із правом цієї держави.

Насамкінець, зауважимо, що одним із найбільш прогресивних нововведень Регламенту є запровадження Європейського свідоцтва про спадкування. Метою видачі такого свідоцтва є спрощення на території ЄС формальностей, що пов'язані із встановленням статусу спадкоємця або повноважень адміністратора спадкової маси [3, с. 364]. Завдяки йому спадкоємці за законом і за заповітом, виконавці заповіту, а також адміністратори спадкового майна отри-

мують можливість легко підтвердити свій статус, права та повноваження в іншій державі ЄС, у якій, наприклад, розміщене спадкове майно.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що запроваджена Регламентом ЄС №650/2012 від 4 липня 2012 року система колізійних норм створює дієвий і гнучкий механізм із визначення компетентного права для регламентації спадкових відносин, ускладнених іноземним елементом, та юрисдикції судів у сфері прийняття рішень щодо спадкування. Крім того, Регламент закріплює умови

і порядок визнання і виконання рішень та автентичних документів у галузі спадкування, а також впроваджує в обіг Європейське свідоцтво про спадкування. Тим самим Регламент суттєво усуває бар'єри для вільного пересування осіб, а також забезпечує захист прав не тільки спадкоємців, але й кредиторів спадкодавця. І хоча, на перший погляд, Регламент втілює ідеальну модель регламентації спадкових відносин, ускладнених іноземним елементом, лише практика застосування його положень покаже усі його переваги та недоліки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. EU rules to ease cross-border successions are now law. Press release / European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-851_en.htm.
2. Regulation (EU) No 650/2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of succession and on the creation of a European Certificate of Succession [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:201:0107:0134:EN:PDF>.
3. Міжнародне приватне право : підручник / за ред. А.С. Довгєрта і В.І. Кисіля. – 2-ге видання. – К. : Алерта, 2014. – 656 с.
4. Морун Н. Международное наследование во Франции и России: содержание и влияние Регламента ЕС 650/2012 / Морун Николая // Нотариус. – 2013. – № 6. – С. 38-46.
5. Калиниченко Т. Европейский Регламент ЕС 650/2012 от 4 июля 2012 г. «О компетенции, применимом праве, признании и исполнении решений, принятии и исполнении нотариальных актов по вопросам наследования, а также о создании европейского свидетельства о наследовании» / Калиниченко Тарас // Федеральная нотариальная палата [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://notariat.ru/publ/column/18660/>.
6. Mańko R. «Habitual residence» as connecting factor in EU civil justice measures Library Briefing Library of the European Parliament / Rafał Mańko [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130427/LDM_BRI\(2013\)130427_REV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/bibliotheque/briefing/2013/130427/LDM_BRI(2013)130427_REV1_EN.pdf).
7. Barbara Mercredi v Richard Chaffe (Case C-497/10 PPU), Judgment of the Court 22 December 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62010CJ0497:EN:HTML>.
8. Case C-523/07, Judgment of the Court 2 April 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62007CJ0523:EN:HTML>.
9. Pedro Magdalena Fernández v Commission of the European Communities (Case C-452/93 P.) Judgment of the Court 15 September 1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61993CJ0452:EN:HTML>.
10. Artigot M. The Intended and Unintended Effects of the UK's Not Opt-In to Regulation 650/2012 on Cross-Border Succession / Mireia Artigot i Golobardes [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sections.legalscholars.ac.uk/papers/download.cfm?id=429>.

УДК 347.78.01

СУБ'ЄКТНИЙ СКЛАД РОЗГЛЯДУ СПРАВ ЩОДО ЗАХИСТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ

SUBJECT COMPOSITION OF COPYRIGHT PROTECTION CASES

Тарасенко Л.Л.,

*кандидат юридичних наук,
асистент кафедри цивільного права та процесу юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка*

У статті досліджувалися проблемні питання розгляду судових спорів щодо захисту авторського права. Здійснено аналіз правових норм щодо особливостей суб'єктного складу справ щодо захисту авторських прав. Проаналізовано теоретичні позиції, судову практику з тематики дослідження. Зроблено пропозиції для усунення суперечностей та колізій правового регулювання цих відносин.

Ключові слова: авторське право, суд, автор, позивач, відповідач, суб'єктний склад.

В статье исследовались проблемные вопросы рассмотрения судебных споров по защите авторского права. Осуществлен анализ правовых норм об особенностях субъектного состава дел по защите авторских прав. Проанализированы теоретические позиции, судебная практика по тематике исследования. Сделаны предложения по устранению противоречий и коллизий правового регулирования этих отношений.

Ключевые слова: авторское право, суд, автор, истец, ответчик, субъектный состав.

The article examined issues of consideration of litigation to protect copyright. There was done the analysis of the law on peculiarities of subjective cases of copyright protection. Theoretical positions and court practice on the subject of research were analysed. Proposals to eliminate the contradictions and conflicts of legal regulation of these relations were done.

Key words: copyright, court, author, litigant, defendant, subjective part.